

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Z. inozemstvo celoletno K 30'—, Naročnina se pošilja upravnistvu. —

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko. —

Telefon številka 118.

Vprašanje živinozdravnikov.

Za časa slavne klerikalne vlade se gode na Kranjskem stvari, ki se ne gode nikjer drugod in, kvečjemu Čuvajeva vlada na Hrvatskem morebiti presega — slovenske razmere. Ko bo klerikalnih lumparij enkrat konec, se bodo ljudje začudili, da je bilo kaj takega mogoče v dvajsetem veku. Kakor je znano, so klerikalci napravili na Vrhniki nekaj živinozdravniški tečaj, v katerem naj bi kmetje dobili nekoliko pojma o prvi pomoči pri raznih živinskih boleznih. Obenem so klerikalci dvignili krič proti živinozdravnikom. O stvari se je govorilo tudi v deželni zboru. Naravno je, da so slušatelji dunajske živinozdravniške visoke šole protestirali proti temu, da se ponižuje njih poklic; mi moramo biti veseli, da se je mnogo mladine posvetilo živinozdravniški stroki, ker lahko ugodno vplivajo na razvoj naše živinoreje po deželi; klerikalci pa so hoteli s partedskim kurzi spodkopati zaupanje pri ljudstvu, zaupanje proti živinozdravnikom ter jim odvzeti zaslužen kruh. Ta falotarija ni imela primere. Sledila pa ji je še druga. Ako prosim sedaj kak živinozdravnik za kako razpisano mesto, dobi dekret, da dobi ono mesto pod pogojem, če podpiše reverz, da se ne strinja z ono resolucijo, v kateri so slušatelji živinozdravniške visoke šole protestirali proti vrhniskemu tečaju. Ker pošten in značajan človek takega reverza ne more podpisati — ne dobi službe. Enako ne dobe podpore oni slušatelji, ki tega reverza ne podpišejo. — Tisti tečaj na Vrhniki se je žalostno končal in zdaj je padlo na živinozdravnike klerikalno maščevanje. Referat za te stvari ima v deželnem zboru grof Barbo. O tem možu smo že zadnjič prinesli nekaj cvetk — nekaj jih še hranimo. Grof Barbo je izvrševatelj klerikalne volje. Kar so klerikalci sklenili, to grof Barbo z veliko vneto izvršuje: pravi, da se mora zlomiti upor živinozdravnikov... (Organizacija živinozdravnikov se je seveda postavila na to stališče, da odklanja take nemoralne reverze.) Tako trpe danes slovenski živinozdravniki pod klerikalno vlado in pod roko nemškega grofa.

Namesto, da bi dežela skrbela za to, da bi nastavljal dobro mlade moči, ki bi s predavanji in s poukom po deželi lahko mnogo koristile našim živinorejcem, se klerikalni lampošci ukvarjajo z glupimi reverzi — odganjanje s tem pošteno ljudi in dobre sile iz dežele in jemljejo dobro voljo do dela vsem onim, ki morajo proti svojemu prepričanju ukloniti glavo pred nemškimi grofom. Ali ni to sramota za vse, ki imajo še kaj čuta dostojnosti? — Ako naredi na Vrhniki tečaj za duhovnike, kjer bi se ljudje naučili v par mesecih mašo brati — kar bi se skoraj gotovo lažje naučili nego pošteno živino zdraviti — bi gotovo protestiral ljubljanski lemenat in duhovniki bi se pritožili, češ da so ob kruh! Ravnotako imajo pravico protestirati slušatelji živinozdravniške šole, ako se hoče s tečaji nadomestiti njih študije. — Ali ni potem skrajno nasilstvo, ako se pritiska na posameznika, da bi zaradi kočke kruha nastopal proti lastnemu stanu? — Take stvari se zahtevajo v le najbolj korumpiranih razmerah — ki so na Kranjskem dosegle svoj vrhunec.

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“!

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

»Nisem imel dobrega mnenja o meniškem rodoljubju.«

»Čas je, da se odpoveš temu pregrešnemu mnenju. Ti, kakor tudi Karavelov sta si vtepla v glavo, da je redovnik neka predpotopna žival, ki se le večno pita in spi, povita z debelo plastjo loja in masti ter sprovaža svoje življenje obenem s samostanskimi petlini!... Ti se smejiš ter pozabljaš na celo vrsto narodnih činiteljev, pričenši od Pajsija*, ki je pred sto leti napisal zgodovino Bolgarske, do dijakona Levškega, ki je zanjo umrl! Menihi se niso ngibali bolgarskemu gibanju in eden izmed njih je celo prisegel na pravila našega komiteta. Ali te vzgled današnjega večera ni prepričal tega?«

Zunaj so zapeli petlini prvokrat.

»Lahko noč!« reče Ognjanov ter se vleče na posteljo, hoteč spati.

* Oče Pajsij, menih hilenderskega samostana na Atonski gori, prvi buditelj svojega, v grozni sužnosti tičnega bolgarskega naroda, se je rodil 1720. l. v kraju Samakovski. Leta 1762. je izšla njegova »Historija slavebolgarskaja o narodah i carjih i svetih bolgarskih,« ki je postala osnovni kamen novodobne bolgarske književnosti.

Boj slovenskega delavstva v Trstu.

Trst, 24. aprila.

Narodna delavska organizacija je začela v zadnjem času močno napredovati. Dan na dan narašča množica na narodni podlagi organizirane slovenskega proletarijata v Trstu. In temu se res ni čuditi, saj so vendar prav neznosne razmere, v katerih se delavstvo dandanes nahaja. Draginja vedno bolj pritiska na ubogo delavsko ljudstvo; brezposelnost je tudi vsak dan večja. — Žalostno je pri tem najbolj to, da vse te udarce najbolj občuti slovensko delavstvo. Slovenski delavci so najslabše plačani, ker se nahajajo povsod na slabšem mestu, ker imajo predprave povsod Nemci in Italijani. Slovenec je povsod hlapec, suženj. Slovenskih delavcev je tudi največ brezposelnih. Brezposelnost pa niso regnikoli, katerih je na tisoče in tisoče v Trstu, ki odjedajo slovenskim delavcem kruh in jih podijo iz domovine v druge kraje iskati delo — v Ameriko itd. Kaj ni to mari velika vnebovpijoča krivica, če morajo slovenski delavci, ki so Avstrijci, ki morajo izpolnjevati napram državi svoje dolžnosti — dajati vojaške, plačevati davke in za njo celo kri prelivati, trpeti bič brezposelnosti, medtem ko iz kraljestva dospeli delavci uživajo povsod privilegije na škodo domačega slovenskega delavca! Proti temu bi se morale postaviti vse delavske organizacije in zahtevati, da se v prvi vrsti gleda na domačina, potem šele tuja. — Slovensko delavstvo v Trstu pa je opazilo, da se za to stvar noben ne zavzame razun N. D. O., katere glavni namen je, **priboriti slovenskemu delavcu vse pravice, zagotoviti mu kruh na domači zemlji.** Videlo je tudi, da socialna demokracija, v kateri imajo v Trstu premoči Italijani, naravnost podpira regnikole s tem, da jih importira iz Italije in jim preskrbuje v Trstu eksistenco. To je vendar nekaj povsem naravnega! Italijanski delavec v socialno demokratični stranki bo vendar poprej gledal na svojega krvnega brata — regnikola, če pri tem tudi umira slovenski delavec, ki je član iste socialne demokracije. Narodni čut je močan in se ne da kar tako, tebi nič meni nič, iztrebiti iz človeškega srca. — Kakor sem dejal, je slovensko delavstvo v Trstu vse to skušilo v socialno demokratični stranki; bilo je tudi vedno obsovanje in zapostavljenost, da niti slovensko govoriti ni smelo, ker bi bilo opljuvano s strani italijanskih sodrugov. Zato je pa tudi obrnilo hrbet socialni demokraciji in se priklopilo N. D. O. — Preobširno bi bilo, ako bi hotel citirati vse, kar se je med tem časom, odkar obstoji N. D. O., godilo med delavstvom v Trstu. Pravzaprav sem pa skočil precej iz tira in se hočem povrniti k stvari, ki me je privlela do tega, da sem vzel pero v roko. — Stvar je pač taka: Socialni demokracije so, videti, da N. D. O. sedaj tako hitro napreduje, začeli študirati, kako bi se pustil prepričati hitri razvoj N. D. O. Prišli so do zaključka, da je treba nastopiti z terorizmom. In res so začeli. V prvi vrsti so se vrgli na okoliščinske zidarje, misleč, »zidarji so najbolj nezavedni in šli nam bodo na limanice«. Vodstvo organizacije je sporočilo vsem pristašem, da naj na delu z vso surovostjo pritiskajo na vse one zidarje, ki niso člani socialne demokracije. Zato so začeli socialni demokracije na delu naravnost živinsko gonjo proti sotrpomom, ki so slučajno drugega prepričanja, kakor oni. Več slučajev se je že pripetilo, da so socialni demokraciji začeli stav-

kati, samo zato, ker podjetnik ni ustrežal njihovim zahtevam, ter poslal člane N. D. O. na cesto. S stavko so podjetnika prisilili — ukloniti se jim je moral, ako so bili oni v veliki večini — da je vrgel v obup, v bedo in pomanjkanje, več delavcev z družino vred. To so potem socialni demokraciji! In če to korajžijo imajo, da pravijo, da je N. D. O. krumirska organizacija, medtem ko so oni še več kakor krumirji — **zločinci** so, in pa tudi laži se poslužujejo pri njih gnusnem postopanju. Pravijo namreč, da bo nova posredovalnica dela samo za tiste, ki imajo članske knjižice socialno demokratične organizacije, kar je seveda velika laž. Četudi bi bilo v novi pogodbi, ki je bila napravljena pred nekaterimi tedni, kaj takega bi oblast ne odobrila. Pravico do posredovalnice dela imajo torej vsi stavbinski delavci. — Socialni demokraciji z lažmi in terorizmom ne bodo prišli daleč. N. D. O. je sklicala pretekli in ta teden več javnih shodov v okolici in Trstu. Na shodih se je zidarjem temeljito raztolmačilo, kako stvari stoji. Na shodih so zidarji izjavili, da so bili vsi potom terorizma prisiljeni vstopiti v socialno demokracijo. Naj navedem en majhen slučaj, ki živo karakterizira, kakšnega sredstva se socialni demokraciji poslužujejo, samo da bi si obdržali še nadalje nadvlado nad slovenskim delavstvom v Trstu, ki je izgubilo popolno zaupanje v tržaško socialno demokracijo: Mlad, 17letni slovenski zidar gre iskat delo. Delovodja ga sprejme. Takoj ko nastopi delo, ga obkoli gruča socialno demokratičnih sodrugov. Vprašali so ga, ako je organiziran, zahtevali, da pokaže člansko knjižico socialno demokratične organizacije zidarjev. On knjižice seveda ni imel. Rekli so mu, da se mora takoj vpisati, če ne, ne bodo mu pustili delati, ampak ga bodo pogнали. Ubogi 17letni revček je prosil naj ga puste vsaj en teden, da kaj prisluži, potem se bo organiziral, če se že po sili mora, pri socialnih demokracijah, ker sedaj nima denarja. Nič ni pomagalo, moral je iti beračit denar, ter se podati v ulico Madonina v »Delavski dom«, kjer je plačal 3 K in bil pri tem še za eno krono ogoljufan. — Med starejšimi zidarji se pojavljajo seveda še hujši slučaji, kajti celo velika nevarnost jim preti, ker so socialni demokraciji take surovine, da se tudi nabrušenega noža radi poslužujejo, če gre za njihove strankarske koristi. Da se temu napravi enkrat za vselej konec, se je v shodih, ki jih je priredila N. D. O., opozorilo nato c. kr. namestništvo. Na vseh shodih je bila namreč sprejeta sledeča resolucija:

Resolucija.

Slovenski zidarji konstatirajo, da imajo v pomočniškem zboru konsorcija stavbinskih obrtnikov, ki je sestavljen na podlagi **pravih delavskih** in ne na podlagi društvenih ali celo političnih knjižic, kateremu pripadajo po obrtnem zakonu: vsi pomožni delavci v konsorciju, oziroma zadrugi združenih obrtnikov — **enake pravice**, ne oziraje se na pripadnost katere slobodi delavske organizacije.

Z ozirom na to **dejstvo, protestirajo** odločno proti vsem onim političnim agitatorjem, ki delavstvo begajo, strašijo in z nerensico trdijo, da imajo predprave v konsorciju oni zidarji, ki so organizirani pri socialnih demokracijah in da se mora vsaki zidar, ako hoče dobiti delo, pri posredovalnici dela izkazati s člansko knjižico socialno demokratične organizacije, z velikim ogorčenjem

izjavljajo, da je bilo terorističnim potom, z žuganjem in pretinami že veliko število zidar-

tere je doprinala; bala se je mamljivega posvetnega trušča, za katerim drvi nečimni farizej, izvrševala je dobra dela po svetu Odrešenikovem; kar dela ena roka, da naj ne izve druga. Pri raznih poštenih ljudeh je položil gotove svote za podporo učeče se mladine s pogojem, da na noben način ne razglasi, kdo je bil ta njihov dobrotnik. Bil je zadovoljen, da je tako dovrševal svoje dolgo življenje, pričakuje mirne smrti.

Kmalu po tem častnem dejanju, ki je bilo tudi njegovo poslednje, je oče Jerotej mirno zaspal.

Ko so odprli njegovo škrinjo, našli so le eden možniček z rublji za reveže in za njegov pogreb.

Vicencij na tem pogrebu ni bil navzoč. Takoj drugi dan po prizoru, ki smo ga opisali, je vsled sramote zapustil samostan in odšel v Klisuro.

XIII.

Radostno srečanje.

Ko je Kolčo včeraj odšel od baj Miča, je na veliko začudenje mimogredočih zdiral na vso moč po ulici hiteč k Radi z radostno novico.

To pot pa je sklenil, da hoče biti zdržljivejši. Njegovi nasprotni skoki, ki so spravljali v grozo moške, so sedaj mogli do znorelosti prestrašiti slabo, že itak povsem potrtro devo. Toda tako se premagati mu ni bilo mogoče. Čutil je, da tako potlačena radost ga zadoši, ako bi ji hotel za trenutek staviti jez. Ko se je približal k Radinim durim, je začutil, kako je utripalo v njem srce. Da ga ukroti, je zapel svoj šalji tropar...

Duri so se takoj odprle.

Radka, ali ne poslušaj tu tuje uho?« je

jev prisiljenih vstopiti v socialno demokracijo, ker bi bili drugače obsojeni na glad s tem, da bi se jih na zahtevo socialnih demokratov odpustilo iz dela, ali pa bi se jim prizadejalo kako telesno poškodbo.

Z ozirom na ta terorizem od strani socialnih demokratov, ki je zakonito prepovedan, **pozivljajo** slovenske poslance, posebno pa c. kr. namestništvo, da celo zadevo **takoj** preišče, da se o resnici prepriča ter ukrene potrebne korake z vsemi zakonitimi sredstvi v zadovoljstvo vseh zidarjev;

zahtevajo od vseh onih zidarjev, ki so bili na omenjeni terorističen način prisiljeni vstopiti v socialno demokratično organizacijo, da to nemudoma naznanijo vodstvu krajevne skupine zidarjev »Narodne delavske organizacije« v Trstu, in končno

apelirajo na vse tržaške in okoličanske zidarje, da se pridružijo močno naraščajoči skupini zidarjev »N. D. O.«, ki štiti in brani interese svojih članov proti vsakomur ter deluje v vsakem oziru v njihovo korist.

Državni zbor.

Znamenje parlamentarne onemoglosti in nerazumevanje parlamentarizma je dejstvo, ko se iz kulturnih vprašanj izviije političsko! To se je že nešteto dogodilo v avstrijskem parlamentu in usoda italijanske pravne fakultete jasno dokazuje, da je avstrijski parlament nedorasel tako visokim nalogom, kar so vseučilišna vprašanja, kjer politiki povsod vohajo politiko, nikjer pa ne kulture. Včerajšnja seja proračunskega odseka je zopet za nedogleden čas pokopala italijansko pravno predlogo. Koliko kompromisov in junktimov se je že sklepalo na vse strani, zadnji junktim se je glasil zopet tako, da se italijanska pravna predloga odkaze z drugim vseučilišnim zahtevami posebnemu pododseku. Seveda se je ta junktim slovenskega vseučilišnega vprašanja že zdavnaj pozabil in proračunski odsek je odkazal italijansko predlogo pododseku, iz katerega težko zopet kdaj najde pot. Politiške stranke — Italijanom nasprotno — smatrajo ta sklep kot politični uspeh in Italijani uravnavajo sedaj svojo taktiko napram sedanji večini in vladi, ki je zadovoljna takega rezultata, saj je volila nadaljna debata o proračunu sedaj prosto pot. Že včeraj sta se sešla oba italijanska državnozborna kluba k posvetovanju, kjer naj se določi temeljem glasovanja o pravni predlogi nadaljna taktika italijanske parlamentarne delegacije. Sklenilo se je, da stopi italijanska delegacija v strogo opozicijo, da bo isto izvajala dosledno v vseh odsekih in plenu.

V brambnem odseku so začeli Dalmatinci z obstrukcijo v znamenje svojega protesta proti dogodkom na Hrvaškem; poslanec dr. Tresić-Pavičič je govoril tri ure, a svojega govora še ni končal, kakor se zatrjuje, bodo to obstrukcije podpirali tudi socialni demokracije in češki radikalci in to neposredno, ker sta obe ti dve stranki načelni nasprotnici predložene brambne predloge. Velikega uspeha te obstrukcije se pa ni nadejati, ker se vladi z brambno reformo vspricho negotovega položaja na Ogrskem nič kaj posebno ne mudi. Nevarnejša bi bila pač ta obstrukcija v slučaju normalne debate na Ogrskem. Tako pa avstrijska vlada lahko čaka, dokler ni razjasnjena situacija tudi na Ogrskem. Tako pa vlada mirno gleda dalmatinsko obstrukcijo in se na tihem

vprašal Kolčo.

»Sama sem, baj Kolčo, kakor zmerom.« Kolčo se je vsled razčilenja hotel zadušiti. »Sedi ter si počij, Kolčo,« ga je silila Rada, ki je njegovo razčilenost smatrala za utrujenost.

Kolčo se je zravnal pred njo in njegove slepe oči so nekako uporno gledale v njene oči.

»Radka, kaj mi daš za dobro novico?« reče nakrat. To je bil ves uvod, ki ga mu je narekoval razum.

V Radi se strepetalo srce. Slutila je, da mora to biti nekaj neizmerno radostnega. Sam angel je pripeljal tega Kolča semkaj.

»Kaj je novega Kolčo?«

»Radka zelo se raduj, da zelo se raduj, ali čuješ?... Čemu te kličejo Radko?«

In Kolčo je začel skakati kakor otrok in prepevati, samo da ne bi izbleknil vsega naenkrat:

»Gospodična Serafima,
In krotka Kerubima
Prekrasna Enoha
A luč »metoha« (ženskega samostana)...

Rada je postala nema. Uganila je. Samo to je zašepetala:

»Kolčo, ne straši me!«

»Ne strašim te, marveč ti pravim, da se naj raduješ... On živi!«

Kolčo ni vzdržal in ni izpolnil, kar je bil naumil na ulici, da namreč polagoma najavi Radi veselo novico. To je bilo laže mogoče pri človeku, obdarjenem s pogledom, na katerega so tisočeri unanji vtisi zamogli vplivati in potlačevati razjarjene vtise. Toda slepec se je nahajal v oceanu teme, osvetljevan z ednim žarkom, prevzet z edino radostjo. Ako bi

veseli, da se je tako poceni izvila iz sicer za njo kritičnega hrvaškega vprašanja.

Dardanele.

Iz Peterburga se uradno poroča, da je ruski poslanik Mihajlo pl. Giers izročil turški vladi protest proti zaprtju Dardanel. V pojasnilu ruske vlade se zatrjuje, da je ta protest skrajno prijateljskega in prijaznega značaja, da ruska vlada ne sprašuje, kdaj in kako misli turška vlada od pomoči škodi, ki jo trpi Rusija vsled oviranega prometa v Dardanelah. Tekst te ruske note je res skrajno prijazen, nikjer ni opaziti nikake grožnje, a namen tega protesta je isti, kakor da je Rusija zagrozila z najodločnejšimi protisredstvi. Pomen te note se znači že v dejstvu, da se je takoj sestal turški ministrski svet, ki je debatiral o položaju, ki je nastal vsled vloženega ruskega protesta. Oficielna Turčija je radi tega ruskega koraka v veliki zadregi, kar dokazuje pisava polslužbenih listov, ki govorijo vedno in dosledno o tajnem rusko-italijanskem dogovoru, ter smatrajo turško noto kot prisad tega dogovora.

Tudi Anglija pripravlja akcijo glede zaprtja Dardanel, ker je tudi njena trgovina vsled negotovosti v tamošnjih vodah oškodovana. Kak bo ta angleški protest, se še ne ve, da bo izražen na ta ali oni način, vplival na nadaljni razvoj italijansko-turškega konflikta.

DNEVNI PREGLED.

Konec nesramnih denuncijacij. Denuncijantski nemški listi in ljubljanski »Slovenec«, ki ne morejo živeti drugače, ako ne napišejo oziroma ne nalažejo par infamij o Jugoslovanih, so poročali o raznih vsklikih pred belgrajskim konakom povodom izleta zagrebških dijakov. Denuncijantski listi so se kar cedili lojalnosti, ko so se zgražali nad izdajstvom dijakov. Resni ljudje pa so takoj uvideli, da so ti klici ali izmišljeni ali pa, ako so v resnici padli, so jih izrekli gotovi plačani agenti, ki jih je komisar Cuvaj poslal za dijake. Ker je denuncijantsko časopisje tako kričalo, je avstrijski poslanik v Beogradu Ugron podzvel informacijo o vsi zadevi, v svojem poročilu pravi, da, ako so sploh padli podobni klici, niso padli niti od hrvaške niti od srbske strani, pač pa je klicatelj iskati med onimi gotovimi agenti provokaterji, ki so potem spravili te vesti v svet. Tako je sam avstrijski poslanik postavil na laž denuncijacije nemških ter klerikalnih črnih, ter jih javno razkrinkal kot lažnjivce in obrekovalce najnižje sorte! Ljubljanski »Slovenec« je torej dobil zopet eno diplomu za svoje laži in denuncijacije, ter si jo lahko shrani v arhiv svoje bogate zbirke moralnih klofut.

Izdani Hrvati. Kolikor bolj se razvijajo dogodki v parlamentu, toliko bolj prevladuje spoznanje, kako zahrbtno igro so igrali slovenski klerikalci napram Hrvatom. Dalmatinci so zavzeli popolnoma pravilno stališče, a so jih pustili slovenski klerikalci popolnoma na cedilu. Sedaj, ko so Dalmatinci sami, ker so druge jugoslovanske skupine s svojimi podpisi na Šusteršičevi interpelaciji vzgane, se vidi, da je bila taktika popolnoma vzgane in le voda na Šusteršičev mlin; Dalmatinci obstruirajo sedaj v brambnem odseku, a njih obstrukcija je popolnoma brezgledna, zlasti, ko so se slovenski klerikalci postavili kot varuhi in najožji prijatelji grofa Stürgkha, Dalmatinci obstruirajo v brambnem odseku ono predlogo, ki je prišla z glasovi slovenskih klerikalcev sploh na dnevni red. Tudi s to svojo taktiko dokazujejo slovenski klerikalci svoje posebne »simpatije« Hrvatom! Dogodki zadnjih dni govore mnogo, več kakor vse »Slovenčev« pisanje, na katero se pa odslej gotovo noben pošten Hrvat ne bo več oziral. Dejanja so pokazala, da je slovenskim klerikalcem od Hrvaške manj, nego za grofa Stürgkha in njegove potrebe.

Krščanski socialci na Dunaju. ki so doživeli po svojem lastnem priznanju v IV. volilnem razredu poraz, po »Slovenčevem« pa uspeh, prosjačijo po parlamentu za ožjo volitev čeških glasov. Seveda so Čehi to prosjačenje zavrnili in vodjo krščanskih socialcev princa Liechtensteina spomnili na postopanje dunajskega magistrata napram češkemu

ne bil govoril, bil bi moral vriskati in skakat... Vse eno — duši je bilo treba izliti se brez odloga.

Po Kolčevih besedah, ki jih je bila pogodila s srcem, se je deva oprla ob steno, da ne bi padla.

Nahaja se velika radost, kakor tudi velika žalost, katerih, kakor se zdi, slaba človeška narava ne prenese. A ona prenese vse. Ob enem z veliko napetostjo raste tudi prožnost duše, ako je ta zdrava. Mogoče, da jo tudi tajni nagon srca že naprej pripravi za to. Rada je zaklicala kakor znorela:

»Da živi? Moj Bog! Kje pa je? Kdo ti je to rekel, Kolčo? Živi? Bojčo živi? Oh, mati, ali ne umrem od veselja? Kaj mi je sedaj početi?«

Solze ji pridejo na pomoč; v njih so se razlili kipeči občutki, ki so jo hoteli zadušiti.

Kolčo, ki se je že pomiril, ji je pravil podrobno v svojem nepričakovanem srečanju z Bojčem, kakor tudi o tem, kar je potem sledilo.

»A kedaj pride«

»Na večer; o mraku, sedaj imajo mnogo posla...«

»Oh, Bog, Bog!« si je Rada mela roke, vsa zalita s solzami.

V takem trenutku je bila nenavadno zala.

»Kolčo, hvala ti, Kolčo, hvala ti?« je govorila prevzeta vesela.

Kolčo je tudi odšel z lažejšim srcem.

A nežno vdano srce je bilo srečno, ako so bili drugi veseli. Priroda ki mu je bila odvzela vse, mu je pustila to sposobnost za to lažbo...

(Dalje.)

elementu na Dunaju, kjer zapira češke šole in postavlja češke šolske otroke na ulico. Sedaj, ko jim teče voda v grlo, se ponižujejo in prosjačijo pri Čehih glasov. Dobili so pa od Čehov odgovor, ki ga zasluži. Tako je torej nemstvo krščanskih socialcev, ne gre se jim nikjer za nič drugega, nego le za korita! Klerikalci so povsod enaki!

Grof Barbo je po naročilu klerikalcev referent za živinozdravniške stvari. Ta grof Barbo je nekoč poslal po živinozdravnika z vozom, ki se rabi za kako navadno blago. Tako on spoštuje stan, o katerem naj odločuje. Enako ga spoštujejo tudi oni, ki so mu referat izročili. Tak človek lahko sili poštene ljudi, da naj podpisujejo nepoštene reверze.

Plača živinozdravnikov je skromna, toda zato naj živinozdravnik podpiše kup reверzov, da dobi službo. Grof Barbo je pred časom naznanil živinozdravniku, ki mu je za svoje pošteno delo računal 30 kron. Taki ljudje danes hočejo »zlomiti trmo« stanu, ki je za naše gospodarske razmere velike važnosti.

Čemu se grof Barbo čudi? K grofu Barbotu je prišel slušatelj živinozdravniške šole, ki je prošil za podporo. Grof Barbo je študent premeril in je rekel: podporo bomo vam dali, ako podpišete tale reверz... (To je znani reверz proti resoluciji, ki so jo sklenili slušatelji živinozdravniške visoke šole na Dunaju — proti famoznemu vrhniškemu tečaju.) »O to bom pa takoj podpisal.« je rekel študent... Grof Barbo, ki je pravil ta slučaj, je rekel, da se je začudil. — Ni pričakoval, da bo študent tako hitro pripravil podpisati omenjeni reверz. Grof Barbo se je čudil, da podpiše mlad človek, ki mu gre za obstoj — nemoralen reверz. Grof Barbo se je čudil, da hočejo ljudje zlo za zlo premagati. Grof Barbo se je čudil, da je študent mislil: ako ste vi tako brez časti, da me silite to podpisati, zakaj bi jaz ne imel toliko pravice, da vas v tem premagam. Zlo rodi zlo in današnja morala v kranjski deželi je taka — da sili ljudi: z nemoralnostjo, nemoralnost ubijate. Tako dež. odbor vzgaja slovensko mladino. In grof Barbo se čudi... Ni se treba čuditi!

Današnja števila »Slovenskega Ilustrovanega Tednika« priobčuje prav zanimive slike o velikanski katastrofi na morju. Priobčuje slike o velikanski ladji »Titanic«, njene prostore i. dr. po fotografijah. Nadalje priobčuje 4 slike z razstave ilustracij Sienkiewiczovih romanov in slike ponesrečenec avtomobilne nesreče na Dunajski cesti v Ljubljani (t. Mici Keršičeva, brata Rojina, Čamernek) itd. Ta številka Slov. Ilustr. Tednika bo gotovo vse zanimalo in opozarjamo torej na njo. Dobiva se izvod po 18 vin, v vseh tobakarnah, knjigarnah in na kolodvorih po vsem Slovenskem.

Fijasko madžarske razstave v Belemgradu. Madžarska razstava v Belemgradu je doživela popolen fijasko. Vsled poziva belgrajskih listov na bojkotiranje razstave, je razstava skrajno slabo obiskana in bo kakor se poroča že v par dneh zaprta. Tudi protest avstrijskega poslanika ni dosegel zaželeni uspeh. Konec vseh koncev bo ta, da bo madžarska industrialna razstava končala z velikanskim deficitom.

Jurjevanje na Ljubljanskem gradu. Šentjakobsko-trnovska podružnica Ciril - Metodove družbe toči Mrakovo (g. Mraka z Rimske ceste) ter Rostoharjevo vino (g. Šarca s Karlovske ceste), šentpeterski pa Mencingerjevo (g. Mencingerja s Sv. Petra ceste). Vsa vina so izvrstne kakovosti. Podružnice niso gledale pri tem vinu na velik dobiček, pač pa hočejo posetnikom jurjevanja dati prave božje kapljice najfinejše vrste. Pivo se bo točilo vrhniško, ki uprav zadnji čas vsled izvrstne kvalitete dela občutno konkurenco neslovanskim pivovarjem. Prodajale se bodo pri šentjakobsko - trnovski podružnici tudi cvetke in sicer veliki italijanski in francoski klinčki, kakoršnih pri nas nikjer ne raste. Na razpolago bodo slaščice in jstvine najokusnejše vrste ter razni drobci za smeh in kratek čas. Opozarjamo zlasti na kinematograf, ki kaže biti ena najbolj privlačnih sil šentjakobsko - trnovske podružnice. Vstopnine na jurjevanje ni nobene, sprejemajo se pa prostovoljni prispevki. Zato bo vsak, ki bi se rad nekoliko razvedril — in to je zdravje in življenje potrebno — prišel v nedeljo na Ljubljanski grad na jurjevanje. Začetek je zjutraj ob 7. k. konec, ko se znoči.

Solsko nadzorstvo. Včeraj je v spremstvu nadzornika za obrtno nadaljevalne šole, gosp. ravnatelja Ivana Šubica, nadzoroval strokovno nadaljevalno šolo za mehaniko - tehniške obrti na I. mestni šoli c. kr. dvorni svetnik g. dr. Redl.

Tri prste mu je odtrgalo. 11letni posestnik sin Ivan Štempihar iz Čemšenika je pred kratkim na potu proti domu našel neko patro, katero je pozneje doma zažgal. Patrona je eksplodirala in mu odtrgala na desni roki tri prste.

Smrtna nezgoda. Te dni je peljal 65letni posestnik Andrej Berlič iz Zapuž seno domov. Na enem mestu se je voz nagnil in prevrnil. Berlič je padel pod voz in obležal na mestu mrtev.

Nesrečen padec. Preteklo soboto je padel 45letni Josip Hönigmann iz Stare Cerkve pri Kočevju, ko je šel na hlev spat, v bližnjo gnojno jamo in si pri tej priliki zlomil desno nogo. Odpeljali so ga v deželno bolnico v Ljubljano.

Neprijetno srečanje. Delavec Filip Lukan iz Mošenj, ki je bil že večkrat predkaznovan, je stopil meseca oktobra l. l. k lastnici vrtljaka Mariji Humer v službo in ukradel nekemu svojemu tovarišu suknjo in 6 parov nogavic. Ko je te dni prišel v Ljubljano in ga je posestnica vrtljaka poklicala zaradi tega na odgovor, jo je fant naznanil na okrajno sodišče, a na dan razprave ni prišel, ker se je sam bal. Ko ga je Hummer predvčerajšnjem zopet zagledala v Latermannovem drevoredu, ga je ukazala aretirati, nakar ga je policija izročila pristojnemu sodišču.

Nadebudni mladenič. 13letni Lovrenc Slana je bil za mlinarskega vajenca pri Josipu

Zorcu na Dobravi in je že lansko leto večkrat ukradel svojemu gospodarju po 10 K. Dne 19. t. m. se je zopet splazil v sobo in iz zaprte omare ukradel Zorcu 440 K. 220 K je skril v svoj kovček, 8 K je zakopal v gnojno jamo za hišo, ostali denar pa je zapravil. Nadebudnega fantiča bodo sedaj podučili na sodišču, da so predolgi prsti človeku samo na škodo.

Potres v Sarajevu. V Sarajevu so v sredo ob pol šestih zjutraj zopet čutili močne potresne sunke, ki pa niso povzročili nobene škode.

Za steklino umrl. Pred par tedni je v Pragi nekega 11letnega dečka ugriznil stekel pes. Prepeljali so ga takoj v Pasteurjev zavod na Dunaj, odkoder se je vrnil že čez 14 dni. Dečka je bolezen sedaj zopet napadla in je včeraj umrl za steklino.

Viharji v Črnem morju. V Črnem morju divja strašen vihar, ki je povzročil na mnogih krajih velikanska pustošenja. V Odesi je bil italijanski parnik »Cavour« težko poškodovan.

Smrtno je ponesrečil pri eksploziji mine delavec Ružič na Reki.

Visoka starost. V Bischofsstettenu pri St. Pöltnu je umrla trgovčeva soproga Blechner v starosti 106 let. — V Kasslu na Nemškem so pokopali vdovo Frölicher ravno na njen stoletni rojstni dan. Njena edina hčerka, ki še živi, je stara 75 let.

Zeleni Jurij bo letos svoj god praznoval doma na Dolenjski cesti v svoji dobroznani Marenčevi gostilni. Gostilničar g. Jurij Marenčev priredi na Jurjevo nedeljo t. j. 28. t. m. v svoji gostilni veliko veselico na korist pogorelcem na Ježici. Spored bo jako zanimiv, obsegal bo godbo, petje in različna razveseljevanja. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Vstopnina prosta. Pred veselimi prostorom bo velika podoba »zelenega Jurija« s prijaznim vabilom: Dom Jurjev vabi vas zeleni, kar vas veselijo je — vsi k meni!

Lokalni odbor ter Hranilni in posojilni konzorcij prvega splošnega uradniškega društva Avstro-Ogrske imata svoj redni letni občni zbor v soboto, t. j. 27. aprila ob 8. uri zvečer v salonu pri Mraku na Rimski cesti.

Amerikanska dota. »Nečemo dote, hočemo ljubezni« to je sedaj geslo bogatih američanskih hčerk milijonarjev in milijarderjev. Dota je baje za milijonarke le breme, ker jo vsak vzame samo zaradi denarja. Zato je miss Brituandova, hčerka čikaškega milijarderja sklicala pretekle dni svoje družice na shod in je tam govorila o nesrečnih bogatih hčerah, ki jih je usoda obdarila s preveč milijoni — in zato nikoli ne vedo, kaj je to zakonska ljubezen. Hči milijonarja — je rekla gospodična milijonarka — je lahko najlepše, najljubeznivejše in najbolj ljubko bitje — vendar je ničče ne vzame iz ljubezni, vsak gleda samo na milijone... Nihče se ne ozira na njeno telesno krastoto, niti na duševne zmoglosti — vsak, ki jo prosi za roko — že naprej ne reflektira na vse to — ampak gleda samo na denar. Zato naj bi se sklical kongres, na katerem naj se sklepe, da se dota odpravi. Svota dote naj se po zakonu določi in naj ne bo tako velika, da bi mogla vabiti ženina tako, da bi na druge ženske lastnosti prav nič ne gledal. Tudi milijonarka naj dobi le toliko, kolikor potrebuje za pošteno življenje. Predlogi miss Brituandove so bili baje sprejeti — in bo tako konec dolarških princes. Če je le res.

Zvita sleparka. Dne 22. t. m. so prijeli v Pragi neko služkinjo, ki je imela knjižico glasečo se na Marijo Praškovo. S to knjižico je vstopila ta ženska k inženirju Gömöry v službo in mu je pokradla raznih dragocenosti in denarja v skupni vrednosti 1050 kron. Preiskava pa je dognala, da se ženska ne piše Prašek, ampak Kubiček in da je bila že večkrat kaznovana. Bila je preje v službi na Dunaju in v Budimpešti in sicer vedno na kako drugo ime. Zvita sleparka je namreč svojim znanam kradla poselske knjižice in je na tuje ime potem kradla pri svojih gospodarjih. Na Dunaju je dobila za tako sleparijo 15 mesecev ječe. V službi je ostala vedno le nekaj dni, ker se ji ni ljubilo delati in so ji povsod bili hitro na sledu. Tako je tudi sedaj ukradla svoji znanici poselsko knjižico in je na tuje ime služila par dni, nakar je pokradla, kar je mogla. Izročili so jo sodišču.

Kinematograf »Ideal«. Danes v petek, dne 26. aprila specialni večer: 1. Veselica na Skaseru pri Stockholmu. (Krasen naraven posnetek.) 2. Zigotto poslušen soprog. (Velekomično.) 3. Rešilni čoln. (Lepa drama.) 4. Vsiljiv pregledovalec knjig. (Humoreska.) 5. Geirangerfjord. (Norveška potovalna slika.) 6. Njegovo vzor delo. (Prekrasno kolorirana drama.) Samo zvečer. 7. Koga varajo? (Krasna američanska veseloigra.) Jutri v soboto, dne 27. aprila: »Mamzelle Nitouche.« (Senzacijska veseloigra v treh dejanjih.)

Idrija.

Tudi nesramen je! Dokazali smo že večkrat, da je c. kr. katehet Oswald hudoben in škodoželjen človek, sedaj pa se razvija v njem tudi nesramnost, ki že kaže »Slovenčevih« njegovih idrijskih novicah svoje grdo lice! Zadnjo soboto govori o čitalnici, oziroma o št. 509, ki jo je hotela občina prezidati tako, da bi poslopje služilo splošnim potrebam, da bi imelo svoj dom in svojo streho vse idrijsko prebivalstvo brez izjeme in razlike! Sedaj pa piše Oswald dobesečno v »Slovencu«: »A ta namerna napredne gospode, ki trdno zapira svoje žepe, za lastno zabavo pa je pripravljena ne samo izprazniti občinsko blagajno, marveč jo celo napolniti z dolgovi, se ni posrečila.« — Ta klerikalna gobezdavost je tako nesramna, da je treba to Oswaldovo infamijo najodločnejše zavrniti! — Govori v svoji klerikalni predrznosti, da so naprednjaki pripravljeni izprazniti občinsko blagajno! Toliko, da c. kr. katehet Oswald ne očita tatvine! Ali mu naj povemo, kdo je kradel iz občinske blagajne? Oswaldu povemo, da ne bo prej mirovati, dokler ne da za to svojo impertinenco zadoščenja! — Trgovec Valentin Lapajne je hotel na svoje stroške pod

primernimi pogoji sam prezidati št. 509. Kdo je to preprečil? Oswald in deželni odbor! — Zupan Dragotin Lapajne niti svojega županskega honorarja ni jemal — Oswald, očita ropanje občinske blagajne! Nesramnost! Naprednjaki vzdržujejo vsa narodna in dobrodelna društva, Oswald očita trdno zapiranje žepov! Oswald in dekana ni niti v dijaškem podpornem društvu, niti v društvu za mladinsko skrb — pa gre c. kr. katehet in očita drugim zapiranje žepov! To dela tisti brezsrčni človek, ki vlaga rekurze proti dovoljenim podporam za sirote in dijake! Tako delo imenuje Oswald pravično in pošteno v tistem smislu, kakor to razumevajo klerikalci, ki greše proti 7. zapovedi!

Deželni odbor je prepovedal čitalnico! radostno vzklika Oswald in se reži vsji lastni hudobiji. Tega pa ne pove, da jo je prepovedal samo na njegovo pritožbo. Pritožil se je pa Oswald zato, ker delavstvu ne privoščijo razvedrila, zabave in prosvete, ker misli, da mora biti delavec suženj, ki se ne sme samo takrat ročnega počutiti, kadar mu stoji na tilniku Oswaldova peta! — Idrijsko delavstvo vse to dobro ve, zato pa smatra Oswald za svojega strastnega sovražnika in izgovarja njegovo ime z zaničevanjem!

V politiki je marsikaj dovoljeno, in političnega nasprotnika se pobija z vsemi mogočimi in dopustnimi sredstvi, a Oswald je dosegel rekord v nepoštenem načinu političnega boja, ko očita naprednjakom izpraznenje občinske blagajne, torej rop in tatvino! Tudi v tem slučaju se je pokazal vrednega brata dr. Lampeta, ki je neosnovano očitaje vrgel naprednjakom v obraz! Mi bi tistim, ki se jih tičejo ta krvava Oswaldova očitanja, najno svetovali, naj citirajo »Slovenca« in njegovega znanega idrijskega dopisnika, c. kr. kateheta Oswalda, na isto mesto, kjer mu bo to očitanje mogoče dokazati, ali pa kjer dobi — zaslužno plačilo!

»Dan« prodaja knjigarna Sax. Kupujte ga in širite napredno časopisje!

Trst in Primorje.

Tržaške ljudske šole zaključijo tretje četrtletje v soboto, 4. maja.

Članj kr. zem. gledališča v Trstu. Včeraj so prišli člani hrvaškega gledališča iz Zagreba v Trst, kjer gostujejo v treh predstavah. Predstave se vrše v Narodnem domu.

Sivka krojačev v Trstu. Z včerajšnjem dnevom so sklenili krojaški pomočniki, da stopijo v štrajk, ker gospodarji nočejo ugoditi njih zahtevam.

Ustanovitev novega »Sokola«. Namestništvo v Trstu je vzelo na znanje pravila novo ustanovljenega društva »Telovadno društvo Sokol Dornberk - Lališče.«

Skrulnici grobov v Trstu — obsojeni. Lansko leto je neko noč udrla več tatov na pokopališču v Trstu v grobnico rodbine Tonello. Policija je izmed vagabundov izsledila nekega Scabara in Bevilacqua. Pri sodnijski obravnavi, ki se je vršila 23. t. m. v Trstu, se je dognalo, da so imeli tatovi namen ukrasti dragocenosti Josipa, Ane in Antoniette Tonellove. Oropati so torej hoteli mrliča in so v ta namen tudi razbili krste mrličev. Pri obravnavi sta obdolžena svoj zločin priznala in sta bila vsled oskrbitve grobnice obsojena na štiri mesece zapora, poostrenega z enim postom vsak mesec.

Koncert podružnice »Glasbene Matice« v Trstu bo v soboto, dne 4. maja v gledališki dvorani »Narodnega doma«. Spored je sledeči: 1. W. Bafe: »Ciganka«, overtura za veliki orkester. 2. a) Narodna, Dev: »Bom šel na planince...«. b) J. Pavčić: »Planirarica«, samospava za sopran s spremljevanjem glasovirja. 3. Swendsen: »Norveška rapsodija«, overtura za velik orkester. 4. a) Dr. B. Ipavich: »Menih«, b) P. I. Čajkowskij: Arija kneza Gremina iz opere »Evgenij Onjegin«, samospava za bas s spremljevanjem glasovirja. 5. R. Wagner: Uvod, zbor in balada iz opere »Leteči Holandec«, za veliki orkester. 6. P. H. Sattner: »Jeftejeva prisega«, za zbor, solo in orkester.

PROSVETA.

Slovenski igralci v areni. Kriza slovenskega gledališča je povzročila, da igralsko osebje tega zavoda še danes ni angažirano. Nekaj jih je sicer, ki so se združili, da gostujejo po drugih slovenskih krajih. Tem torej ni sile, ker imajo svoj vsakdanji kruh. Mnogim pa je bilo onemogočeno se pridružiti tej skupini, in ti so danes takorekoč na cesti brez kruha. Združili so se torej in sklenili prirediti v Ljubljani in v drugih bližnjih krajih predstave. Slovenska javnost bo gotovo upoštevala mučni položaj v Ljubljani ostalega slovenskega igralskega osebja, ter bo pridno te predstave posečala. Naj ne nudi pri tem toliko na svojo zabavo, kakor nato, da je treba onemu osebju, ki mu je tekem sezone pripravilo toliko brezskrbnih ur zabave in umetniškega užitka, nujne pomoči. Naštudirali so v to svrhu tri zabavne drame, katerih ena je razposajena burka, druga zabavna ljudska igra iz meščanskih krogov, tretja pa uplavalna narodna igra svetovnoslavnega pisatelja. Prva predstava bo dne 1. maja v areni »Narodnega doma«, druga dne 4. maja istotam, dne 5. maja gostuje izven Ljubljane in kmalu nato zopet v Ljubljani. Dne 1. maja se uprizori v areni »Narodnega doma« s čisto novo zasedbo velezabavna burka »Nebesa na zemlji«, ki je izvala v ljubljanskem gledališču obilo smeha in bila pri vseh štirih predstavah izborna obiskana. V tej bruki nastopijo ge. Danilova in Juvanova, gg. Verovšek, Skrbinek, Peček, Molek in Struželj, gdč. Rakarjeva in še neka gospodična, ki se misli tudi posvetiti gledališču. Režijo vodi gospod Verovšek.

Širite, kupujte in naročajte »Dan«! Prijavljajte nove naročnike!

Novi Campanile.

Nepregledne množice ljudstva so včeraj zjutraj na vse zgodaj drvele proti trgu svetega Marka v Benetkah, kjer se je vršilo blagoslovljenje novega Markovega stolpa, t. zv. Campanila. Staroslavno mesto se je že dolgo pripravljalo na ta slovesni trenutek, saj je bila usoda Benetk tako ozko vezana z usodo največjega zvonika.

Dne 14. julija 1902 se je svetovnoznani Markov stolp v Benetkah podrl in Benetke so ž njim zgubile svojo svetovnoznano znamenitost. Stavbo Markovega stolpa so pričeli v desetem stoletju pod dožem Pietro Tribuo, toda strele in potresi so ponosni stolp ponovno zelo poškodovali. Leta 1892. je arhitekt Vetrascio na žalost vseh Benečanov izjavil, da je Markov stolp v nevarnosti, ker je temeljno obzidje močno poškodovano. Radi tega je nasatela proti Vetrascio velikanska gonja, katere uspeh je bil, da je bil arhitekt Vetrascio celo kazensko prestavljen iz Benetk v Cagliari. Toda že prve dni meseca julija leta 1912. se je pokazalo, da je Markov stolp v resnici v velikanski nevarnosti. Dne 14. julija je posebna komisija inženirjev in arhitektov preiskala razpoke v notranjem delu stolpa, nakar so takoj spraznili Markov trg. Bil je zadnji čas. Komaj komisija končala svoje delo, se je stolp ob pol desetih zjutraj zrušil. K sreči se ni zgodila nobena večja nesreča. Stolp je padel sam v se in kot star prijatelj prizanesel raznim monumentalnim stavbam, ki so ležale pod njegovim vnožjem. Na mestu, kjer se je dvigal poprej mogočni Markov stolp proti nebu, je ležal le kup razvalin.

Vse Benetke so bile na dan nesreče pokoncu. Ljudstvo je odločno zahtevalo, da se mora stolp znova zgraditi, kar s je tudi zgodilo. Že istega dne je beneški župan sklical občinski svet, ki je dovolil pol milijona lir za zgradbo novega stolpa. Tekom dveh let je bilo nabranih v Italiji dva milijona lir in dne 1. aprila 1906. so že položili temeljni kamen novemu stolpu. 1600 kvadratnih metrov istrskega peščenjaka, 1 in četrt milijona opeke, 11.800 centov cementa in 39.380 kg železa so porabili za novi stolp predno je mogel kipar Munaretti postaviti na vrh bronastega angelja. Od petih zvonov, ki so toliko stoletij spremljali usodo Benetk, je ostal le eden nepoškodovan, ostale štiri so morali vlti na novo, nakar so jih 21. junija 1910. zopet obesili v zvonik.

Markov stolp, ponos Benetk in cele Italije, torej zopet stoji na svojem mestu in budi Benečane. Zopet odmevajo z zvonika ljubki zvoki petih zvonov, brez katerih Benečani niso mogli živeti.

Blagoslovljenje novega stolpa se je izvršilo na najslavesnejši način. Kralja je zastopal genovski vojvoda, 3000 otrok na logiji palače dožev je otvorilo slavnost s slavnostno himno. Navzoči so bili vsi škofje beneške nadškofije, med njimi beneški patrijarh Cavalari, ki je blagoslovil novi stolp. Navdušenje med ljudstvom je bilo naravnost velikansko. Ko so po preteku desetih let zopet zadoneli zvonovi s stolpa, so se v mnogih očeh zaiskrile solze. Okolu 100.000 tujecev iz vsega kraja sveta je došlo ob tej priliki v Benetke. Že pred par tedni so bila vsa okna in balkoni različnih hotelov telegrafičnim potom najeta iz Amerike.

Na svoji nesmrtni lepoti Benetke niso hotele utrpeti ničesar in zato so Benečani storili tudi vse, čeprav z velikanskimi žrtvami, da so postavili zopet tudi Markov stolp.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 25. aprila. Dalmatinci nadaljujejo s svojo obstrukcijo v brambnem odseku. Danes je ves čas govoril posl. Tresić. Za govor, niki so se upisali tudi mnogi češki poslanci, zlasti radikalci. Parlamentarni plenum pa je končal prvo branje vladne predloge o novem odvetniškem in notarskem redu ter o zakotnem pisarstvu. Govoril je še posl. Hladnik, nakar je bila debata zaključena ter sta govorila le še generalna govornika Offner in Stöckler. Predloga je bila nato odkazana odseku. V nadaljni seji je bil izvoljen 52členski vodnogospodarski odsek ter je zbornica razpravljala o poročilu pravnega odseka glede zvišanja eksekucije prostih plač in pokojnin z ozirom na njih višino. Nato je zbornica sprejela v drugem in tretjem branju vladno predlogo glede zvišanja eksistenčnega minima, prostega eksekucije, nakar se je vršila debata o nujnem predlogu glede znižanja hišne - najemniškega davka. Ob pol 3. popoldne je bila končana seja poslanske zbornice.

Učiteljska deputacija.

Dunaj, 25. aprila. Učiteljska deputacija je bila danes dopoldne pod vodstvom poslanca Maštálke pri železniškem ministru zaradi znižanja voznih cen učiteljem na državni železnici. Minister je deputaciji odgovoril, da je celo vprašanje zelo težavno, posebno z ozirom na dejstvo, da se trudi železniška uprava omejiti število znižanja voznih listov. Končno pa je deputaciji vendar obljubil, da se bo za to prošnjo dobrohotno interesiral.

PROTI KOMISARJU CUVAJU.

Dunaj, 25. aprila. Hrvaški politik Mirko pl. Pisačić je v cesarski kabinetni pisarni osebno izročil spomenico o nasiljih zagrebske policije in komisarija Cuvaja napram njegovi osebi. Podal je v spomenici točen opis vseh dogodkov na podlagi odprtega pisma, ki ga je priobčil v ljubljanskem »Dnevnu«, dalje zasledovanje po hrvaški policiji, ko je bil v Celju; obenem pa je naprosil za avdienco pri cesarju.

OBČINSKE VOLITVE NA DUNAJU.

Dunaj, 25. aprila. Današnje občinske volitve so se vršile v znamenju najhujšega volil-

nega boja in najnasilnejšega klerikalnega terorizma. Udeležba je bila veliko večja kot pri glavni volitvi.

Dunaj, 25. aprila. Rezultat današnjih volitev je bil nenavadno ugoden za krščanske socialce. Tekom dopoldneva je prišlo v več okrajih do krvavih pretepov. V XV. okraju je nek krščansko-socialni agitator streljal z revolverjem na socialne demokrate ter nato pobegnil na tramvaj. Množica se je vrgla pred tramvaj, ga ustavila in izročila krščansko-socialnega revolverskega junaka policiji. Terorizem krščanskih socialcev je nepopisen, go-lufije strašne.

Dunaj, 25. aprila. Udeležba pri današnjih ožjih občinskih volitvah je bilo mnogo večja, kakor pri glavnih. Tako krščanski socialci, kakor napredne stranke so napele vse moči, da prodro s svojimi kandidati. Vest, da so izdali nemški nacionalci parolo »Proti socialnim demokratom in judom« je vzbudilo v naprednih krogih velikansko vznemirjenje. Nemški nacionalci so krščanskim socialcem s svojo parolo pripomogli, da so dosegli tak uspeh, kakoršnega ni nihče pričakoval. Splošno je prevladovalo mnenje, da si bodo krščanski socialci pri ožjih volitvah pridobili kvečjemu 3-4 mandate.

Dunaj, 25. aprila. Pri današnjih ožjih volitvah so proglasili Čehi volilno abstinenco. Svoj predlog so motivirali na ta način, da nimajo tako od krščanskih socialcev, kakor od socialnih demokratov in nemških svobodomislencev ničesar pričakovati. V krogih krščanskih socialcev je korak Čehov vzbudil velikansko veselje.

Rezultati ožjih volitev.

I. okraj. Pri ožji volitvi je zmagal svobodomilec Mořil, bivši magistratni uradnik, proti krščanskemu socialcu, znanemu kričau, Bielohlavku.

II. okraj. Zmagal socialni demokrat Emmerling, proti krščanskemu socialcu Preyerju.

III. okraj. Zmagal krščanski socialce Weidinger proti socialnemu demokratu Müllerju. Odločili so češki glasovi.

VI. okraj. Zmagal krščan. soc. Schwarz proti socialnemu demokratu Bretschneiderju.

VII. okraj. Zmagal krščanski socialce Henrik Fraß proti svobodomiselnemu dr. Reitmannu.

IX. okraj. Zmagal krščanski socialce Angeli proti svobodomiselnemu dr. Wolkanu.

XI. okraj. Zmagal socialni demokrat Hedorier proti krščanskemu socialcu Marzu.

XII. okraj. Zmagal krščanski socialce Karl May proti socialnemu demokratu Wutschlu.

XIII. okraj. Zmagal krščanski socialce Kunschak proti socialnemu demokratu Polkeju.

XV. okraj. Zmagal socialni demokrat Forstner proti krščanskemu socialcu Gebhartu.

XVII. okraj. Zmagal krščanski socialce Rykl proti socialnemu demokratu Antonu Schramlu.

Dunaj, 25. aprila. Krščanski socialci imajo sedaj v četrtem volilnem razredu skupaj 11 mandatov, dočim so jih poprej imeli 14.

Dunaj, 25. aprila. Socialni demokrati imajo sedaj v četrtem volilnem razredu 9 mandatov dočim so jih poprej imeli 7.

Dunaj, 25. aprila. Svobodomiselnici so si v četrtem razredu priborili en mandat, dočim niso imeli poprej nobenega.

Dunaj, 25. aprila. Razmerje v četrtem volilnem razredu je sedaj sledeče: Krščanski socialci 11, socialni demokrati 9, svobodomiselnici 1 mandat. Poprej: krščanski socialci 14, socialni demokrati 7, svobodomiselnici 0 mandatov.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pis-menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Šivilje in vajeke se takoj sprejme. Kje, pove »Prva anonimna pisarna«. 303-3

Šivalni stroj (Ringschiff) se ceno proda. Dunajska cesta 6. I. nad., levo na hodniku. 304

Učiteljska tiskarna

priporoča v nakup vsemu učitelstvu, vsem učiteljskim društvom in vsem okraj. učiteljskim knjižnicam

po vsebini in opremi krasno Ganglovo knjigo:

Beli rojaki.

Elegantno vezana knjiga stane 3 K, — broširana 2 K 60 vln., s poštnino 26 vinarjev več.

Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani izvršuje vsa tiskarska dela okusno in po zmernih cenah. Zaloga županskih in drugih uradnih tiskovin.

Prihod vlakov v Ljubljano iz:

Dunaja . . .	12 ³³	3 ¹⁰	4 ⁴³	5 ⁵⁶	9 ⁵⁷	12 ⁴⁴	5 ³¹	8 ⁵⁶
Trsta . . .	12 ⁰⁴	4 ²³	9 ⁰⁴	11 ¹⁹	2 ⁵¹	6 ¹⁴	9 ⁴⁷	11 ⁴²
Trbiža . . .	7 ¹⁶	9 ⁴⁸	11 ¹³	4 ¹⁸	6 ⁵⁸	8 ¹⁵	11 ²²	
Kamnika . . .	6 ⁴¹	10 ⁵⁹	2 ⁴⁰	6 ¹⁰				
Rudolfovega . . .	8 ⁵²	2 ⁵⁹	9 ⁰⁷					
Kočevja . . .	8 ⁵²	2 ⁵⁹	9 ⁰⁷					
Vrhnike . . .	6 ⁴⁰	11 ⁰⁷	4 ⁵⁸					

Odhod vlakov iz Ljubljane proti:

Dunaju . . .	12 ¹⁰	12 ¹⁸	4 ⁵⁰	7 ²²	11 ²⁵	3 ¹¹	6 ³⁰	9 ⁵³
Trstu . . .	1 ⁰³	3 ¹⁶	5 ⁰⁹	6 ⁰²	10 ⁰⁸	1 ⁰³	5 ⁴¹	8 ²⁴
Trbižu . . .		6 ⁴⁸	9 ⁰⁹	11 ³⁰	3 ³⁰	6 ³⁵	10 ¹⁰	
Kamniku . . .	7 ²⁸	11 ⁵⁰		3 ¹⁵	7 ¹⁰			
Rudolfovem . . .	7 ²⁵	1 ³²	7 ³⁹					
Kočevju . . .	7 ²⁵	1 ³²	7 ³⁹					
Vrhniki . . .	7 ³⁸	1 ¹	6 ²¹					

* Brzovlak.

FR. P. ZAJEC

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Dalnogleda, toplotmere, in zrakovne vse vrste. Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu. Cenike pošiljam na zahtevo zastoj in poštnine prosto.

1887 1912

Največja in najbogatejša tovarniška zaloga precizijskih ur, zlatnine, srebrnine in briljantov. Lastna tovarna ur v Švici. Konkurenčne ure K 3-50, K 4—, K 5—. Fr. Čuden, Ljubljana urar, trgovec in posestnik; delničar družbe „Union-Herlogère“. 258

ska moč Saitana že deluje... ljubi me! Proč vsi dvomi, ona me ljubi, ljubi!...

Deklica se je bila zavedla. Vrgla je v vojvodo zadnji pogled, ki je bil poln detinske udanosti. In ta pogled je potrdil Ivana Neustrašnega v njegovi misli...

Z vzdihom se je Odette obrnila proč od njega in je stekla k vojvodinji. Čez nekaj časa sta zapustili obe, podprta druga ob drugo kabinet in ž njima kralj.

V duši vojvode so besneli orkani blaznega veselja.

Odette ga je ljubila!...

Odette je bila premagana s pomočjo pekla! Pa kaj vojvodi do tega! Odette do njegova!

Siloma je zadržal izbruh radostnega kri-ka k grofu d'Armaguac. Ni si bil na jasnem o tem človeku, ki ga je imel na sumu kot svoje-ga nasprotnika, ali zasluži ta sumničenja ali ne. Na vsak način pa je hotel sedaj zvedeti njegove misli.

— Ljubi bratranec, je dejal, ponudil sem se kralju, da poiščem in da kaznujem morilca našega prirčno ljubljene Ludvika Orleanskega. Slišali ste me, ko sem govoril, in slišali ste, ko mi je kralj dejal, da prihajam prepozno. In označil mi je vas, da mi raztolmačite njegove besede.

Leden in mračen, je odgovoril d'Arma-guac:

— Njegovo Veličanstvo je hotelo reči, da je poverilo nalogo najti in kaznovati morilca — meni!

— Vam! je zarenčal Burgundec in strašno pobleedl.

— Povedal nam je vendar v gozdu de Vincennes, je odgovoril vojvoda.

— Takrat ni govoril resnice; meni pa se je razodel. Passavant je oni deček, ki ste ga vi obsodili v hidelonsko ječo, isti, ki je bil navzoč pri vaši poroki z Lavro d'Ambrun, isti ki ga vam je pripeljal Saitano v palačo Beautreillis...

Vojvoda je spreletelo, pa spomnil se je na trojico in njeno pripovedovanje o kamnu na vratu in na nogah, kakor so bili potopili Passavanta.

Pomiril se je, razgnavši nepotrebne spomine in se poslovil od Izabele. Dolgo minuto jima je ležala roka v roki, trdno sklenjena, iz oči pa so sršale iskre strasti in pohote.

— Ničesar ne morem več brez njega, si je dejala kraljica. Edino nanj se morem zanašati in nasloniti... odkar ni več Passavanta...

— Brez nje sem nič, je pomislil vojvoda. Ona je zvezda, ki me privlači, ki mi razsvetluje temno in pogube — polno pot, po kateri hodim.

Bila sta priklenjena drug na drugega. V njihju srcih je živelo medsebojno nagnenje; občudovala sta se, kakor demoni, ki vidijo drug v drugem zrcaljenje strahotne lepote svojega spočetja, ki se večno družijo in večno so-vražijo.

Ona je bila zanj oseba, ki je hotela uničiti zanj Odette.

On je bil za njo morilec Passavanta. Ivan Neustrašni je zapustil kraljičino palačo in krenil proti kraljevi. Cela Hiša Saint-Pol je odmevala v hrupnem tekanju in trušču.

Prodajalka

ki bi bila zmožna samostojno voditi trgovino z mešanim blagom v prijetnem kraju na deželi se išče. Prednost imajo posebno one, ki zamorejo vložiti kavcijo. Ponudbe do 30. aprila pod šifro „Samostojnost 500“, pošto ležeče, Ljubljana.

Prva anončna pisarna

v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8
sprejme še

dva spretna akviziterja.

Plača po dogovoru.

Gospoda

se sprejmeta na stanovanje in hrano. Soba je zračna in na novo opremljena. Več se poišče v Zatiški ulici št. 1/1. levo. 301

Ravnatom se sprejme tudi več gospodov na dobro hrano.

Pozor!

Naznanjam cenj. damam tu in na deželi, da prodajam do 8. maja vse blago nahajajoče se v moji trgovini in sicer:

slamnike, otročje kapice, športne kape in vse potrebščine za modistke zaradi preselitve po globoko znižani cenil.

Opozarjam cenj. dame, da bom moj salon znatno povečala ter se bode isti od 8. maja dalje nahajal na Starem trgu.

Minka Horvat.

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica šte. 8

je najmoderneje urejena in opremljena za tisk vsakovrstnih tiskovin: knjig, brošur, urad. tiskovin, not, lepakov, vizitk, in kuvert.

□ □

Litografija. - Stereotipija. - Najmodernejša črke in okraske.

Tisk v različnih barvah.

Najfinejša izvršitev.

Solidna in točna postrežba.

□ □

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.

DRŽAVNI KOLODVOR.

BLAŽ, Dunajska cesta.

SEVER, Krakovski nasip.

PICHLER, Kongresni trg.

ČEŠARK, Šelenburgova ulica.

DOLENC, Prešernova ulica.

FUCHS, Marije Terezije cesta.

MRZLIKAR, Sodna ulica.

ŠUBIC, Miklošičeva cesta.

ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.

PIRNAT, Kolodvorska ulica.

ŠENK, Resljeva cesta.

KOTNIK, Šiška.

TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.

KOŠIR, Hilšerjeva ulica.

STIENE, Valvazorjev trg.

SUŠNIK, Rimska cesta.

UŠENIČNIK, Židovska ulica.

KLEINSTFIN, Jurčičev trg.

KRIŽAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.

KUSTRIN, Breg.

TENENTE, Gradaška ulica.

VELKAVRH, Sv. Jakoba trg.

SITAR, Florjanska ulica.

BLAZNIK, Stari trg.

NAGODE, Mestni trg.

KANC, Sv. Petra cesta.

TREO, Sv. Petra cesta.

KUŠAR, Sv. Petra cesta.

PODBOJ, Sv. Petra cesta.

ELSNER, Kopitarjeva ulica.

BIZJAK, Bohoričeva ulica.

REMŽGAR, Zelena jama.

SVETEK, Zaloška cesta.

KLANŠEK, Tržaška cesta.

JEZERŠEK, Zaloška cesta.

LIKAR, Glince.

STRKOVIČ, Dunajska cesta.

ŠTRAVS, Škofja ulica.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez.fond nad K 8,000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Modni salon M. Sedej-Strnad

prilagočena cenjenim damam

261

klobuke le najfinejše izvršbe. Žalni klobuki so vedno v zalogi.

Prešernova ulica,

Palača mestne hranilnice.

Priporočilo!

Pri nakupovanju suhih in oljnatih barv, lakov, firnežev i. t. d. se obrnite na domačo tvrdko

Premrl & Jančar v Ljubljani.

Prodaja na drobno in debelo. — V zalogi so krasne fasadne barve.

Tovarna: Kolodvorska ulica 18 in Dunajska cesta 20.

Zahtevajte vzorce in cenik.

Za poletno sezijo priporočam

„Angleško skladišče oblek“, O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

svojo velikansko izbiro kostumov, lahkih plaščev iz blaga, prašnih plaščev iz listra ter svilnih plaščev za dame vseh najnovejših barv. Najmodernejša obleke, klobuke in slamnike za gospode in dečke po priznani nizkih in solidnih cenah.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporočam svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

Služničad je jokala, upila, klicala maščevanje na morilca, ki je tako izražala svojo udanost do kraljevske hiše.

Vojvoda je urnih korakov dospel v kraljevski kabinet.

Grof d' Armaguac je bil že v kabinetu pri kralju.

Ivan Neustrašni je stopil pred Karla, globoko se je naklonil in vzdihnil:

— Sire, je dejal, pravkar sem slišal o groznem zločinu, ki je oropal kraljestvu najuglednejšega in najudanejšega podanika, kralja globoko ljubljene brata in meni srčnega prijatelja. Sire, tu ne gre za navaden umor, kajti preko trupla ubogega Ludvika je bilo jeklo namerjeno proti vam...

Karl je pozorno poslušal. Debele solze so mu kapale iz oči čez izsušena lica. Svojega brata ni ljubil, zakaj na sumu ga je imel, da ruje proti njemu. Ali norec ni bil v jasnih trenutkih zloben človek in njegovo sožalje z nesrečnim bratom je bilo odkritosrčno.

— Sire, je nadaljeval vojvoda, najti moramo zločinca. Strašna kazen ga mora zadeti, da ostane na veke v spominu vašega ljudstva in jaz vas prosim, veličanstvo, poveriti mi nalogo, da najdem ubijalca in ga izročim krvniku.

Karl Šesti je iztegnil tresočo roko in rekel:

— Prepozno prihajate!

— Kaj hoče reči Vaše Veličanstvo? je pobledel Ivan Neustrašni.

Karl se je vzdignil in je dejal:

— Grof d' Amaguac vam to pove!

In obrnivši se od njega, je krenil k Valentini, ki je sedela v naslonjaču in pridušeno plakala. Prijel jo je za roki in ji šepetal s tolažnim glasom:

— Pojdite, moja ljuba sestra. Sam potrebujem tolažbe in ne morem najti besed in solz, da bi objokaval veliko zlo, ki leži na vaši hiši. Ali poznam deklico, angelja, ki vas bo tolažil v bridkih urah. Glejte, tukaj je že!

Valentina je vzdignila glavo in zagledala Odette, ki se ji je bližala vsa solzna. Ravno kar je izvedela o uboju in njena prva misel je bila: uboga botrica, koliko hudega jo mora doleteti!... In ko je slišala, da je vojvodinja že pri kralju, je pihnila na vso sapo.

Vstopila je in je planila k Valentini. Pa v tem trenutku se je dopolnil prizor, ki so mu bili priča vsi v kabinetu navzoči.

Videl so, kako se je Odette hipoma ustavila par korakov pred vojvodinjo, pogled pa je uprla v Ivana Neustrašnega, ki je stal ob strani.

Deklica je pobledela, zganila se, napravila tri korake in obstala tik pred Burgundcem. Stala je kakor prikovana, prsa so se ji burno dvigala in oči so se ji skalile.

— Mogoče! je zajecjala pri sebi, to je moj oče!...

Ivan Neustrašni je vzdrgetal po celem telesu; mogočno in vrtoglavo upanje mu je planilo v dušo in mu zaplesalo po žilah:

— Pri živem bogu, kaj pomenja to vznemirjenje... to obnašanje... od nje, ki se me je izogibala... ki s me je bala... Oh, peklens-

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem neodvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.